

Compendiū theologie

motiuā aīrationalis impatiua

est

De sinderisi quid

Siinderisis est vis motiuā seu potētia naturalis aīrationalis que sp̄ nata est figi in superioribus/naturalit̄ mouēs et stimulans ad bonū et abhorreō malū. et in istis nunq̄ est errās. nec s̄m sinderisim est p̄care. Et dicit̄ aliq̄ sinderisim eē p̄sciazel consciē iudiciū. Et dicit̄ etiā vis impatiua q̄r sp̄ de se ip̄at et inclinat ad bonū.

De rōne quid est

Ratio dicit̄ ipsavis motiuā aīrationalis p̄siliatrix discernit cōserēdo inē bonū et malū. et inter bonū et meli. cōpando sc̄enū ad alterę. Et d̄r simul cognitiua et motiuā. Cū enī iudicat aliqd eē bonū vel malū et ibi s̄sistit. tūc dicit̄ cognitiua. Si vero vlt̄ p̄cedat iudicādo aliqd bonū et sc̄enū at. vlt̄ malū et eniteſ. tūc d̄r eē motiuā. Si vero adhuc ampli p̄cedat et nō solū iudicat aliqd eē bonū et fiat. s̄z cū hoc etiā illud fieri appetat. tūc iā trāsit in libeř arbitriū/qd̄ cōprehēdit rōem et volūtatiē. et supra dictū est. Necvis aīe. s. rō diuiditur in p̄te supiorē et in p̄te inferiore pars supior/cōiter rō supior noīat. Et ps̄ infērior rō inferior. Et licet iste due p̄tes idem sint in re et eēntia. diuersificant̄ s̄m rōz suar̄ opationū seu officioꝝ ac etiā suar̄ dispositionū. sicut diceret de eodē oculo nūc sursum nūc deorsuz aspiciēt. Supior enī ps̄ rōis seu supior rō diuinis et eternis intēdit. inferior vero de trāitoris iudicat et ea disponit. Itē supior ps̄ rōis innit̄ et rōcinaſ p̄ leges seu p̄rōes diuinās et eternas. utputa hoc est faciēdū vel nō faciēdū q̄r de p̄cipit vel phibet. Nechz motū circa res trāitorias et tpales. nisi inq̄n tū ad eas p̄ modū p̄sili rōes eternas et diuinās deducit. Inferior vero ps̄ innit̄ rōcinaſ p̄ leges et rōnes hūanas. utputa tale qd̄ faciēdū est vel nō faciēdū. q̄r honestū vel in honestū est. Vel q̄r rei publice expedīt vel nō expedīt. Itē supior ps̄ regit et hinc vocat supior inferior vero regitur et hinc vocat inferior. Sup̄ ps̄ p̄pat hoīade. et sibi cōiter attribuit̄ p̄sensus. q̄r dū rō ad supiora p̄uerit̄/purgat̄ et illūiat̄. dūq̄ rōes etnas cōspicit̄/in bono for-

tificat̄ tr̄igoraſ. Inferior d̄r ps̄ p̄pas mali et ieiue. q̄r dū rō ad hec iſeriora p̄uerit̄ et circa res corpales versat̄. iā p̄ sensualitatē cui p̄iūcta est. molliri incipit et sepe ab eis allicit̄ et trahit̄. Vider enim sibi sp̄ p̄m̄ porrigi. i. illecebrā q̄ est carnalis concupiscentia et delectatio/ vicinam habet.

De voluntate et

Vquadam eius diuisione. Voluntas d̄r vis affectiuā motiuā. s̄mo int̄ motiuā p̄cipua. cū sit generalis motrix omnī vtrū. Cū enī intellect̄ app̄hendit aliqd et bonū/vel et p̄ueniēs. volūtā virib⁹ affixis ip̄sis organis sensuū/imp̄at. sicut est visuā ad vidēndū. auditui ad audiēdū. et sic de alijs sensib⁹. Silt̄ in motu localiyo litas imp̄at p̄tuti aīali motiuē mēbroꝝ. et vlt̄ q̄ est in nervis. et ita mouet ad ambulādū et currēdū et hūmōi filia. In pōtētia aīe nulla est liberior. q̄r nec obligatur organo. nec cogit̄ obiecto. ppter qd̄ dic̄t̄ Aug. q̄ nibil adeo in nrā p̄tā est. sic volūtās. Et diuidit̄ in voluntatē naturale et in deliberatiū. Prīa sc̄z naturalis dirigit̄ p̄ sinderisim. Hcda vero s. deliberatiua dirigit̄ p̄ rōem. Et sunt idē in eēntia sed differunt̄ in modo appetēdi seu volēdi. Naturalis ei sp̄ inclinat et instigat ad bonū honestū. et remurmurat̄ et malū. q̄r cuž p̄ sinderesim dirigat̄. immutabilis appetitus ei ad beatitudinē inclinat. Deliberatiua d̄r p̄ rōis deliberatiōe/aliq̄ adharet bono aliq̄n malo. et p̄t appetit facere hoc vel illō. d̄r deliberatiua. Et s̄m iudi- cū rōis p̄ quā dirigit̄ p̄t ad malū inclinari q̄r sepe p̄tigit̄ rōez in deliberādo decicere.

In primi mot̄ sint

Th̄is sic plū positis vidēdū nunc occurrit de ip̄sis p̄mis motiuā. s. sint p̄tāt̄ que. Qd̄ in effectu est q̄re re. an in sensualitate possit esse p̄tū. cuž ipsa sensualitas hūmōi motiuū p̄cipiū sit et subiectū. Circā qd̄ variū sunt modi dicēdi. sed qntū ad hūc tractatū sufficit et agit̄ cōior. Pro cuī declarat̄ est adhuc vltra sup̄ notata sciēdū. q̄r sensualitas in hoc p̄posito dupl̄ p̄siderari p̄t. Uno mō in se et simpl̄. et isto mō sensualitas in furiosoꝝ et infantib⁹ sicut et in alijs hoīib⁹ eē d̄r. im-

mo isto mō considerādo / si ea / vt dicit Aug.
vt supra tactū est hūc brutis cōicamus.
Et isto mō accipiēdo / in sensualitate nul
lo mō p̄tē p̄tē. **A**lio mō p̄t sensualitas
considerari nō ita simplē. s̄z qdāmō respe
ctue / p̄t sc̄z est qdāmō ad rōem ordina
bilis / ab ea p̄suasibilis. **L**et isto mō consi
derādo. qn̄ p̄rigit sensualitatē ad illicitū
moueri / t̄ sic qdāmō a regula iusticie de
ordinari / talis eī deordinatio / h̄z rōz pec
cati. inqntū m̄ p̄tē dicit / t̄ portat qndā
rōe / vīch qndāqz deordinatiōe / q̄ p̄tē
via ad op̄ pbibitū / t̄ vitupio dignū. **N**ō
tū inqntū p̄tē dīc culpā. q̄ actus vicio
sus / ea sola rōe dr̄ culpa q̄ est a voluntate
Et iuxta h̄c duplē modū considerādi ve
rificat illō q̄d a nonnullis dicit. q̄ est ali
q̄s act⁹ p̄prius sensualitatis simplē consider
ate / q̄ nō est p̄pri⁹ act⁹ sensualitatis inqnt
ū hūana. **E**st etiā sc̄dū q̄ vt̄ supra
tactū satis elici p̄t / triplex in aia qntū ad
banc materiā spectat / repitut eē mot⁹ seu
appeti⁹. s. naturalis. sensitivus. rōnalis.
Mot⁹ atiae p̄t hic accipitur / nihil aliō
est / q̄s aie inclatio in aliqd. / t̄ oī illis anie
virib⁹ seu potētib⁹ / q̄b⁹ inclatio nō cōne
nit / n̄ attribuitur p̄rie mot⁹. **I**nclatio at
est in appetitu / q̄ mouet i aliqd agēdū vel
bndū. / t̄ oī act⁹ appetituaz / t̄tū: aiemō
tus p̄rie vocatur. n̄ at act⁹ / t̄tū apphen
siuar. **M**ot⁹ seu appetit⁹ naturalis est
quē n̄ imaginatio gignit seu causat. s̄z ip
sa q̄litatū naturaliū dispositio q̄b⁹ natu
rales aevires / suas actōes exercet. **O**ccur
ritq̄ iste mot⁹ repēter q̄s subito. vt̄ eē da
re et̄m in repētino motu seu appetitu ci
bi. vel alteri⁹ delectabilis. **H**ic mot⁹ i nul
lo rōni subiacet. nec obedit. s̄z nec volun
tas sup eo qdūqz h̄z dominii. cū natura
lis sit. t̄ sit extra gen⁹ moris seu morale. et
iō nec in eo p̄tē eē p̄t. **E**t lic⁹ effectualit
in sensualitate sit / p̄tio mō cōsiderata. nō
m̄ cōiter noīatur mot⁹ sensualitatē. s̄z mo
tus naturalis ex eo q̄ (vt tactū est) ad na
turaliū q̄litatū actionē consequit. **E**t vo
catur iste mot⁹ ab aliqb⁹ p̄tio p̄m⁹ motus
Mot⁹ at̄ seu appetit⁹ sensitiv⁹ est / q̄ ex
p̄cedēti imaginatōe / vel p̄cedēti motu na
turali consequit. tvocatur iste mot⁹ sc̄dō
p̄m⁹. q̄ est ille mot⁹ / q̄ p̄tio p̄m⁹ motu na
turalē / de q̄ statī supra ūsurgit seu occurrit
Et attribuitur iste mot⁹ sensualitati sc̄dō
mō considerate. inqntū. s. hūana / t̄ ad rōz

ordinabilis. **E**t isto mō sumēdo sic descri
bitur. prim⁹ motus est mot⁹ sensualitatē
fm impulsum somit⁹. tendēs ipetuose ad
fruitionem creature delectabilis. **H**uius
modi p̄mi mot⁹ sensualitatē / qdāmodo i
nīa p̄tē sunt. t̄ qdāmodo n̄. **G**i enī q̄li
bet eoz / singillati⁹ considerēt. sic i p̄tē no
stra sunt. q̄ quēlibet eoz possim⁹ p̄uidē
do declare t̄ ipedire ne insurgat. **G**i aut̄
oēs simul considerētur. n̄ sunt i p̄tē no
stra. q̄ lic⁹ ipedire possum⁹ ne iste vel ille
insurgat. non ēt̄ in p̄tē n̄ a facere q̄n̄
aliquis ūsurgat. immo dū vīi obuiare n̄ i
mūr. ex altera p̄tē p̄t ali⁹ mot⁹ surrepe. **H**ō
enī p̄tē simul intētō volūtatis retinet⁹ /
diuersa i actu. **U**tdari p̄t exēplū de naua
qui singula foramina sue nauis obstruere
p̄t neg illa aq̄ intret. **H**z n̄ p̄t oīa simul
obstruere vt aq̄ nūsc̄ intret. **E**t ratio est
q̄ būiusmodi p̄mi mot⁹ sensualitatē si
cut sunt p̄tā. ita sunt pena p̄tē. s. origi
lis. t̄ ideo merito dicūtū venialia. q̄ hoc
ipo venia digna sunt. **D**e tertio motu
seu appetitu sc̄l̄ rationali dicitur infra
vbi de delētatione t̄ p̄sensū t̄agetur. **U**lt
insuper notādū. q̄ tripleci respctū ad ip
sam volūtate reperitur dīna actuū. t̄ itel
lige siue intēoꝝ siue extēoꝝ. vt eē mot⁹ ite
riores comp̄hdātūr. **A**liq̄ ei sunt super
q̄b⁹ ip̄a volūtā nullū h̄z dñiū. neq̄s com
pletū neq̄s incompletū. immo q̄nerā eos sin
gillati⁹ considerādo. nullo modo sunt i n
p̄tē n̄ a. vt sunt act⁹ neq̄s volūtā n̄ soluz
non īperat. s̄z nec ipedire aut reprimere p̄t
vt sunt prūni mot⁹ naturales. de quib⁹ su
pra. **E**t i talib⁹ nullū est p̄tē. nec vīiale.
nec mortale. **A**t ratio ē. q̄ null⁹ act⁹ / po
nitur i genere moris seu moralis. n̄isi habi
ta consideratione ad volūtate q̄ est princi
piū omniū actuū moraliū. **E**t hinc est / q̄
ibi dicitur gen⁹ moris incipere. vbi pri
mo dñiū volūtā inuenit⁹. **A**liq̄ sunt
act⁹ in q̄bus volūtā dominii quoddā
habet / non quidē completū t̄ perfectū s̄z
incompletū t̄ imperfectū. vt sunt actus q̄
non per imperiū ipsius rationis p̄cedūt.
sed tamē potest eos volūtā si voluerit
impedire et reprimere. non quidē ne in
surgant. sed ne vīterius v̄sc̄ sc̄ilic̄ ad de
lectationē t̄ consensum procedant. qua
les sunt act⁹ qui precedūt apprehēsionē
rationis. **E**t istoꝝ actuū dicit volūtā cā
nō qdē deg se. q̄ nō ūsurgat. sed de p̄acci
35

Compendiū Theologie

dens. q̄r non impedit cū impedire possit
Et isto modo dicit voluntas causa primo
rū motuū. Et in talibus si deordinatō cō
tingat. rōem p̄cti habet. nō q̄dem peccati
pfecti et cōplete. vt est p̄ctū mortale. s̄z tā
tum incōpletū et imperfectū q̄le est p̄ctū ve
niale. Alij sunt actū in quib⁹ voluntas
cōpletez et plenū habet dominij. vt sunt
actus q̄ ex ei⁹ impio pcedūt. et q̄ non solū
apprehensionē. sed etiā deliberatōm rōis
sequit̄. Et in istis cōsistit actus virtutis
vel peccati mortalis. nisi ex electōe proce
dat. Electio at nō nisi ex impio voluntas
p̄gredit̄. Et ideo nō p̄t esse virt⁹ vel p̄ctū
mortale. nisi in illis actib⁹ q̄ ex impio vo
lūtatis pcedūt. Et hmoi actū dicit voluntas
ee causa de p se et simplr. q̄ ut tacū est
ipsos impat. Et de istis actib⁹ latior in se
quētib⁹ venit faciēdus sermo. Et fm hāc
distinctiōe intelligit accipi debz dū scri
ptū reputur q̄ om̄e p̄ctū est in voluntate.
nō enī est intelligendū q̄ sit in voluntate
tanq̄ in subiecto. sed tanq̄ in causa vt ta
ctū est de p se simplr vel de p accis. Et
precedētib⁹ clare līq̄re p̄t q̄n p̄mi motus
seu motus sensualitatis p̄ctā sunt. et que.
Motus enī seu appetit⁹ naturalis. q̄
dicit̄ p̄t primus. nullo mō est p̄ctū. q̄r
vt satis supra declaratū est. voluntas nul
lū sup cū dominij habet. neq̄ cōpletum
neq̄ incōpletū. nec est i p̄tate nr̄a. Motus
seu appetitus sensitiū q̄ scđo p̄m̄ dī
et p̄rie sensualitati attribuit̄. cū talis mo
tus vt tacū est ipsa sensualitas sit p̄ci
piū et subiectū. p̄ctū est s̄z veniale. P̄ctū
quidē tū. ppter qndā inordinatōe quan
dāq̄ delectatōe annexā q̄ in eo est. tū q̄r
quodāmō volūtari⁹ est. nō quidē fm se. s̄z
q̄r a volūtate q̄ sup eo dominij licet incō
pletū habz. et q̄ sp fm iudiciū rōis moue
ri debz. ipm dū p̄ntit. nō statī repmit. Ut
sc̄z in q̄ntū p̄t impediēdo. vel nō cōsentī
re deliberādo. vel cogitationē in aliud di
uerendo. Veniale qdē. q̄r illō dominij
q̄d sic sup hmoi primū sensualitatis mo
tū ipsa volūtas h̄z. nō est dominij cōple
tū. nec est in ei⁹ plenaria p̄tate. illō ad qd̄
sic ille motus seu appetitus sensualitatis
inclinat. a se statī abh̄ccere. et ideo i eo nul
la potest esse rō p̄cti mortalis. sed solū ve
nialis. Alij rōem quare in sensualita
te mō quo supra cōsiderata p̄t esse p̄ctū.
sed nō mortale assignat alij. q̄ licet in esse

ctū in idē cū supra tacta redire videat ad
maiōrē tamē declaratōem. et q̄r frequēter
diuersi intellectus diuersis rōib⁹ mouē
tur. risa est non debere omitti. Et est ista.
q̄r aliter viciat et deordinat mortale pecca
tū. et aliter veniale. Mortale enī viciat et
deordinat deordinatōe pfectar et psumma
ta respectu finis vltimi. que deordinatō
consistit in auersione ab ipso vltimo fine
qui est de⁹. ac eius cōceptu cū deliberato
consensu. que oia soli⁹ sunt rōis. cū (vt se
pe in superiorib⁹ dictū est) ei⁹ sit act⁹ huma
nos regulare. et in finem vltimi dirigere.
Deordinatio vero peccati venialis. non
est deordinatio pfectar et cōsummata s̄z so
lū inchoata. nō enī h̄z p̄cti deordinatō in
potentia inferiori cōsummari sed solū in
choari et in potentia superiori fit cōsumma
tio. Et hinc est q̄ in rōne que est potētia
superior. p̄sunt peccatum mortale. In sen
sualitate vero q̄ est potētia inferior. nō cō
sistit nisi veniale. Et intelligentia predi
cia etiā de p̄mis motib⁹ actū p̄hibitor
quoq̄ sc̄z delectatio et cōsensus et a fortio
ri act⁹ exterior. de suo genere sunt aut̄ esse
possunt p̄ctā mortalia. Nam de alijs. q̄p
delectatio cōsensus et actus de suo genere
nō sunt nec esse p̄t nisi p̄ctā venialia. n̄
diculū esset q̄rere et nō bene sanū dicere et
ponere. eoru primos mot⁹ que in sensua
litate sunt. peccata mortalia esse. Et q̄
bus omnibus liquet q̄ licet i p̄t primū mo
tus sensualitatis. non hēstrationē mor
talitatis peccati p̄t m̄ ad p̄ctū mortale p̄cur
rere immo vir sine eo p̄t p̄ctū mortale
omitti. Ic̄z aliq̄ alit dicere ausi sunt disti
gnētes circa hoc duo genera p̄ctōz. s. spi
ritualia. q̄t̄ aliq̄ p̄tigere dicit circa obie
ctū apphēsuz a sensualitate et a talib⁹ rōz
inferiorē sine sensualitate n̄ peccare. vt ex
emplificat̄ i odio felicitas alieni i se. Aliq̄
do p̄tigere dicit̄. si circa obiectū a sensua
litate apphēsū. et i talib⁹ rōz inferiorē si
ne sensualitate peccare posse. vt indebita
curiositate scie. Arnalda at sp̄ dicit̄ circa
obiectū sensualitas cōtigere et iō in his
rationē inferiorē n̄q̄ sine sensualitate pec
care. H̄z q̄ bñ radicē et originē cuiuslibet
p̄cti inuestigare voluerit. repitet nullū eē
p̄ctū. i q̄ ipi⁹ sensualitas mot⁹ n̄ cōcurrat
imo q̄n i eo xp̄inq̄ vel remote ichoet̄. De
to at cōiter assignat̄ rōes seu cause. q̄re hō
pnior est et p̄cluior ad malū q̄ ad bonū

De delectatōe an sit peccatū et quod 29

Prima causa est. qz ut dicit sapiēs cor
pus qd̄ corrūpif/aggravat aīaz. eā. s. tra
bens ad malū. t nō sic erigēs ad bonū.
Secondā cā est qz ut dicit Augu. plus valet
malū inolitū qz bonū insolitū. qd̄ sic ex
poni p̄t. **P**lus valet. i. fortius est ad mo
uendū scz attrahendū malū inolitū id ē
naturalē innatū. qz bonū insolitū. i. non
cōsuētū. **T**ertia causa est. qz naturalē fa
cilius est descendere qz ascendere. imo ma
gis trahit vñ deorsum qz decem sursum.
Quartā causa est. qz cōiter ea qz nos ad
malū incitat inducit. nobis pñtia sunt
Finis vero t pñmū virtutis nobis absens
est. **Q**uinta causa est. qz plures circum
stātie ad bonū actū req̄urunt. qz ad malū.
immo bonū fit nisi ex cōcursu oīm circū
stantiar̄ ad illō debitaz. malū vñ cōtin
git et defectu vni? **H**ecca causa est. qz
cōtinue ad nost̄ principiū scz ad nihilū
tendim? **H**eptia causa est. qz somes qz
nos ad malū mouet t pños facit. sp̄ ita
nos est. gloria vero quā q̄rim? extra nos.
Octava causa est. qz vires anime ad dili
gēndū t pñalia. sunt actiue. ad ea vero que
sunt grē t glorie sunt quodāmō materia
les t passiue. **V**irtutes etenī p̄ modū ad
quisitōis haberi nō pñt. sed solū p̄ modū
receptionis. quia malū ex nobis ipsis et
per nos facere possumus. **B**onū vero fa
cerē nō nisi grā dei adiutrice valeamus.

De natura delecta

Habent delectationē t an sit p̄tū t quod.
Expeditis his qz circa prios mo
tus sensualitatis dicēda occur
rebāt. venit aliqd̄ de delectatō
ne tangendū. an scz sit p̄tū t qd̄. **P**ro qz
intelligēdo expediēs est aliq̄s ex mult̄ et
varijs delectationū diuisionibz spēb. qz
p̄ nōnullos assignari solet qntū ad pñtē
materiā sufficit/declarare. **U**na igitur
inter ceteras diuisione ponit. qz delectatio
nū. aliq̄ sunt corpales t sensitie. alie sunt
sp̄iales seu intellectuales. **D**electatio
nes corpales t sensitie dicunt. qz in ap
petitu sensitino et de bono sensibili seu bo
no fm sensum fiunt. Sp̄iales vero seu in
tellectuales sunt. que in appetitu intelle
ctuor de bono intelligibili seu bono fm
intellectū cōsistūt. **C**ertū est enī delecta
tionē freq̄nter apprehensionē rōis seq̄. ap
prehēdētis scz aliqd̄ tanq̄ bonū t cōue

niēs. ad quā rōis apprehensionē nō solū
cōtingit amonē appetitū sensitinū per
applicationē ad aliquā rem p̄ticularē. ve
rū etiā appetitū intellectuū. qz proprie ni
hil aliqd̄ est qz volūtas. p̄ applicationē ad
aliqd̄ intelligibile. t fm hoc in appetitu
intellectuū est delectatio. sicut tē p̄t in
appetitu sensitiu. **H**ed in h̄mōi istorū
appetitū delectatōes multū īterest. **N**ā
delectatio appetitus sensitivū sp̄ est cum
aliqd̄ trāsmutatōne corporali. t isto respectu
pprie debet accipi t intelligi. dū cōiter dū
delectatio quedā passio esse. qz uis etiā et
de delectatōibus intellectualibz ita intel
ligi possit. s̄z nō ita pprie. **O**d tñ invtrisq̄
delectatōibz intelligēdū est capiēdo passi
onē nō pprie t stricte. put scz uenit pas
sionibz corruptiūs t in malū tendētibz.
vt egrūtudies. tristitia. timor t hmōi. **S**z
largēz qdāmodo i proprietate. put scilz dicit
qndā corporē alteratōes sen aīe affectiōes
Delectatōvero appetit intellectuū/dese
sp̄ est sine trāsmutatōe corporali. qz pprie ni
hil aliqd̄ est qz simplex mot̄ volūtatis/se
ad aliqd̄ cōplacēter applicatōis. **E**t h̄c dī
cit Aug. qz cupiditas t leticia. nihil aliqd̄
est qz volūtas in eis cōsentīes qz volum?
Priime delectatōes scz corpales t sensi
tive. licet a corpe t sensu denōient! sunt
tñ delectatōes totius cōpositi. **N**ā in eis
est tam corporis qz anime delectatio. **L**or
pis qdē pp̄ter apprehensionē sensus qz est
virtus in organo corpeo t qui non nisi
mediāte organo corporis apprehēdere po
test/er qz apprehensionē dum (vt tactū est)
fit de bono t conueniēti fm sensum. seq̄
tur quedā virtutis appetitiae qes in eo
qd̄ amat seu optat. t h̄c creatur illa de
lectatio corporal. **A**nime vñ tā ex eo qz oēs
hmōi vires appetitiae t apprehensionē in ea
p̄sistūt. qz ec p̄t apprehensionē ip̄t rōis qz si
milit illō idē qd̄ p̄ sensum tāq̄ sibi bonū
t p̄veniēs apprehensionē est. etiā tāq̄ bonū t
ueniēs tori corpori apprehendit. **S**i enī rō
nihil apprehēderet. tūc pprie n̄ cōt̄ delecta
tio/ut esset dare etē in yñfantiibz t in in
sensat̄. qz licet sensus suū obiectū tanq̄
sibi bonū t uenīēs apprehēdere possit. et
ex h̄c (vt tactū ē) seq̄ qdā vñt̄ appetiti
ue in eo qd̄ amat desiderat/qes. qz tñ in
eis ratio nihil apprehēdit nec diūdicat/
t sic nec se delectari intelligūt aut cognō
scunt/ideo proprietate delectari non dicūtur